

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

Seduta tas-7 ta' Frar, 2014

Numru 181/2013

**Il-Pulizija
vs
Frans Attard**

Il-Qorti:

1. Rat l-akkuża dedotta kontra l-appellat Frans Attard, quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali:

Talli f'Għawdex, għamel jew ġiegħel jew ħalla li jsir xi ħaġa f'Triq il-Ġdida fi Triq Santa Marija, Qbajjar, Għawdex li huwa meħtieġ permess skond l-artikolu 16(1) tal-Liġijiet tal-Pulizija Kapitolu 10, mingħajr dak il-permess, jew mhux skond il-kundizzjonijiet ta' dak il-permess, konsistenti dan il-ksur filli għamel xi ħaġa bla permess u kiser il-kundizzjonijiet tal-permess.

Il-Qorti ġiet mitluba li tappunta għas-smiegħ dan il-każ b'urgenza skond is-subartikolu 7 tal-artikolu 17 tal-Liġijiet tal-Pulizija, Kapitolu 10, u li jiġu applikati d-dispożizzjonijiet tas-subartikoli (1) (3) u (8) tal-imsemmi

Artikolu 17 u fl-añharnett il-Qorti giet mitluba tordna l-konfiska favur il-Gvern ta' xi dritt li l-ħati għandu fi jew fuq, propjeta' immobbli li dwarha sar ir-reat, u dan skont l-artikolu 17A tal-Kap.10 tal-Liġijiet ta' Malta.

2. Rat is-sentenza tal-Onorabli Qorti tal-Maġistrati (Ghawdex) mogħtija fil-5 ta' April, 2013, fejn il-Qorti illiberat lill-imputat minn kull akkuża.

3. Rat ir-rikors tal-appell tal-Avukat Ġenerali minnu pprezentat fis-26 ta' April, 2013 fejn talab lil din il-Qorti jogħoġobha tħassar u tirrevoka s-sentenza appellata, u minflok, in vista tal-konsiderazzjonijiet magħmula fl-appell tiegħu tgħaddi biex tiddisponi minn dan il-każ skont il-liġi u fl-añjar interess tal-ġustizzja, b'dana illi sabiex l-appellat ma jiġix ipprivat mid-dritt tad-*doppio esame*, tibgħat l-atti lura lill-Ewwel Onorabli Qorti sabiex din tiddisponi mill-każ skont il-liġi.

4. Rat l-atti kollha tal-kawża nklużi l-provi kollha prodotti quddiem l-ewwel Qorti fosthom id-depożizzjonijiet tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti kif ukoll l-osservazzjonijiet bil-miktub tal-partijiet li trattaw l-appell.

5. Il-fatti jistgħu jiġu riassunti kif ġej:

Fl-14 ta' Diċembru 1987 l-imputat appellat kien issottometta applikazzjoni "to erect dwellings" u wara, fl-20 ta' Lulju 1990 nħariġlu permess. L-iżvilupp li sar, iżda, ma kienx konformi mal-permess li nħareġ. Saret applikazzjoni mill-imputat appellat sabiex dak li sar kontra l-liġi jiġi regolarizzat iżda din it-talba ma gietx milqugħa. L-appellat applika għal rikonsiderazzjoni iżda din ukoll giet miċħuda. L-illegalitajiet, għalhekk, qatt ma ġew sanati.

Ikkunsidrat:

6. L-aggravju ewlieni tal-appellant Avukat Ġenerali huwa fis-sens li l-ewwel Onorabli Qorti ma setgħet qatt legalment u raġjonevolment tillibera lill-appellat abbażi tal-fatt li, skont hi, l-aġir ta' l-appellat ma baqax aktar reat għaliex skont l-appellant dan ma huwa minnu assolutament xejn u d-deċiżjoni appellata hija msejsa esklussivament fuq konsiderazzjonijiet legali żbaljati – kemm għal dak li jirrigwarda liġi sostantiva, kif ukoll għal dak li jirrigwarda liġi proċedurali u dan essenzjalment għar-raġuni li għat-tenur tal-artikolu 12 tal-Att dwar l-

Interpretazzjoni l-azzjoni setgħet skont il-liġi tkompli tiegħu l-kors tagħha minkejja li fid-data tas-sentenza appellata l-artikolu 16 tal-Kap. 10 li taħtu ġie imputat l-appellat kien ġie mħassar bl-Att I ta' l-1992 (L-Att dwar l-Ippjanar tal-Iżvilupp), Kap. 356 tal-Liġijiet ta' Malta, salv dak previst fl-artikolu 63 tal-istess Att, liema Att ġie eventwalment sostitwit bl-Att X ta' l-2010 (L-Att dwar l-Ambjent u l-Ippjanar tal-Iżvilupp), Kap. 504 tal-Liġijiet ta' Malta, li ġie segwit bl-Avviż Legali 512 ta' l-2012 (*recte* 2010) li stabbilixxa d-data tat-30 ta' Novembru 2012 (*recte* 2010) bħala d-data li fiha kellhom jithassru diversi artikoli, fosthom l-artikolu 63 tal-Kap. 356. li kien jipprovdi speċifikament li kull reat li kien sar taħt id-dispożizzjonijiet tal-Kap. 10 tal-Liġijiet ta' Malta kellu jibqa' jitqies bħala tali u kull proċediment istitwit taħt xi dispożizzjoni minn dawn kellu jissokta.

7. Minn naħa tiegħu l-appellat jargumenta li meta l-A.L. 512/2012 (*recte* 2010) stabilixxa d-data ta' 30 ta' Novembru 2012 (*recte* 2010) bħala dik li fiha jithassru numru ta' artikoli tal-Kap. 356, fosthom l-artikolu 63 tiegħu, fuq imsemmi, u dan mingħajr *saving provision* bħal dik li kellu miegħu l-istess artikolu 63, dan kien ifisser li meta l-Qorti giet biex tippronunzja s-sentenza tagħha ma kien hemm ebda liġi li espressament tipprovdi għal reat u għal piena għal dak ir-reat. Iżid jgħid l-appellat li dak provdut fl-artikolu 12 tal-Att dwar l-Interpretazzjoni huwa applikabbli "... kemm-il darba ma jidhirx ħsieb kuntrarju" mentri meta sar l-A.L. 52/2013 ma kien jidher ebda tali ħsieb kuntrarju għaliex l-ebda *saving provision* ma saret fih bħal ma kien sar fl-artikolu 63 tal-Kap. 356.

8. Ma jidhirx li hemm kontestazzjoni bejn il-partijiet dwar il-kronolgija tal-istorja legislattiva rilevanti għal dan l-appell. L-imputat appellat fit-8 ta' April 1991 tressaq quddiem l-ewwel Qorti imputat bi ksur tal-artikolu 16 tal-Kap. 10 tal-Liġijiet ta' Malta. L-artikolu 16 imsemmi flimkien ma dispożizzjonijiet oħra tal-istess Kap. 10 ġew imħassra bl-artikolu 63 tal-Att I tal-1992 publikat fis-17 ta' Jannar 1992 iżda l-istess artikolu kellu miegħu *proviso* b'dispożizzjonijiet ta' natura tranżitorja. L-artikolu 63

imsemmi, fil-parti tiegħu rilevanti għal dan l-appell jipprovdi kif ġej:

“63. (1) Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta’ dan l-artikolu, il-liġijiet, jew disposizzjonijiet tagħhom, speċifikati hawn taħt, huma imħassra jew ikollhom effett kif provdut f’dan l-artikolu.

“(2) Il-liġijiet li ġejjin, jew id-disposizzjonijiet tagħhom, jiġifieri:

(a) Taqsima I u, sa fejn id-disposizzjonijiet tagħha jiġu sostitwiti, u jingħad espressament li qed jiġu sostitwiti, b’regolamenti magħmulin taħt l-artikolu 60 ta’ dan l-Att, it-Taqsima V tal-Kodiċi tal-Liġijiet tal-Pulizija;

(b) ...omissis...

(c) ...omissis...

(d) ...omissis...

“huma b’dan imħassra:

Iżda –

(i) kull ħaġa magħmula jew li ma saritx taħthom skond il-liġi għandha, sa fejn ma tkunx f’konflitt mad-disposizzjonijiet ta’ dan l-Att, ma tiġix milquta;

(ii) kull reat magħmul kontra xi waħda mid-disposizzjonijiet imħassra b’dan l-artikolu għandu jibqa’ reat kontra dawk id-disposizzjonijiet u jistgħu jinbdew jew jitkomplew proċedimenti dwaru bħal li kieku dawk id-disposizzjonijiet kienu għadhom fis-seħħ bla ħsara għall-applikazzjoni, dwar kull att jew ommissjoni li tikkostitwixxi dak ir-reat, tad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (2) ta’ l-artikolu 51 ta’ dan l-Att;

(iii) kull permess maħruġ jew mogħti taħt xi waħda mid-disposizzjonijiet mħassra b’dan l-artikolu li jkun għadu jseħħ fid-data li hija sewwa sew qabel il-bidu fis-seħħ ta’ dan l-Att, għandu jkompli jkun operattiv għall-perjodu u taħt il-kundizzjonijiet li għalih jew taħthom ikun inħareġ jew ġie mogħti, iżda għandu għall-għanijiet kollha barra mit-tul ta’ żmien jitqies li hu permess mogħti mill-Awtorita’;

--- omissis ---“

9. Fit-13 ta' Lulju 2010 ġie pubblikat l-Att X tal-2010 msejjaħ Att dwar l-Ambjent u l-Ippjanar tal-Iżvilupp li fl-artikolu 97 tiegħu ġie previst li l-Ministru seta' b'avviż fil-Gazzetta tal-Gvern iħassar *inter alia* l-Att I tal-1992 dwar l-Ippjanar ta' l-Iżvilupp b'dati, regoli u proċeduri differenti li jkunu jistgħu jiġu stabbiliti għat-tħassir u, jew l-applikabilità tad-disposizzjonijiet differenti tagħhom. Effettivament, sussegwentement ġie pubblikat l-Avviż Legali 512 tal-2010 (u mhux tal-2012 kif jgħidu kemm l-Avukat Ġenerali kif ukoll l-imputat appellat fis-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub) li bih ġiet stabbilita d-data tat-30 ta' Novembru 2010 bħala d-data meta diversi disposizzjonijiet tal-Att dwar l-Ambjent u l-Ippjanar, fosthom l-artikolu 63 tiegħu, kellhom jiħassru. Fl-Avviż Legali msemmi ma sar ebda *proviso* bħal dak li kien jinsab fl-artikolu 63 tal-Att I tal-1992 dwar l-Ippjanar tal-Iżvilupp.

10. L-appellant Avukat Ġenerali jsostni li meta l-Avviż Legali 512 tal-2010 (li skont l-Att dwar l-Interpretazzjoni, artikolu 2(1), jaqa' taħt it-tifsira ta' "Att") ħassar l-artikolu 63 tal-Kap. 356 sar applikabbli l-artikolu 12 tal-Att dwar l-Interpretazzjoni (Kap. 249) li fil-qosor jipprovdi li t-tħassir m'għandux jolqot it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma kienet imħassra jew xi ħaġa magħmula jew li tħalliet issir taħtha, m'għandux jolqot xi penali, konfiska jew piena li wieħed seta' jeħel dwar xi reat, m'għandux jolqot proċedimenti legali, responsabbilita', penali, konfiska, jew piena, u kull proċedimenti legali setgħu jinbdew, jitkomplew jew jiġu nforzati, u kull penali, konfiska jew piena setgħu jiġu imposti bħallikieku l-Att li jħassar ma jkunx għadda.

11. L-artikolu 12 imsemmi fil-partijiet rilevanti tiegħu jipprovdi kif ġej:

“**12.** (1) Meta xi Att mgħoddi wara l-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att iħassar xi liġi oħra, kemm-il darba ma jidhirx ħsieb kuntrarju, t-tħassir m'għandux -

- (a) jerga jgib fis-seħħ xi haġa li ma tkunx fis-seħħ jew li ma tkunx teżisti fiż-żmien li fih iseħħ it-tħassir;
- (b) jolqot it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma kienet hekk imħassra jew xi haġa magħmula jew li tħalliet issir taħt xi liġi hekk imħassra;
- (c) - omissis -
- (d) jolqot xi penali, konfiska jew piena li wieħed seta' jeħel dwar xi reat li jkun sar kontra xi liġi hekk imħassra, jew xi responsabilita' għal xi penali, konfiska jew piena bħal dawk;
- (e) jolqot kull sħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju dwar xi dritt, privileġġ, obligazzjoni, responsabbilita', penali, konfiska, jew piena kif intqal qabel, u kull sħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju bħal dawk jistgħu jinbdew, jitkomplew, jew jiġu nforzati, u kull penali, konfiska jew piena bħal dawk jistgħu jiġu mposti, bħallikieku l-Att li jħassar ma jkunx għadda...".

12. L-imputat appellat, iżda, jsostni li l-artikolu 12 japplika biss "... kemm-il darba ma jidhirx ħsieb kuntrarju" u fil-fehma tiegħu, peress li fl-Avviż Legali 512/2012 *recte* 512/2010 (u li aktar tard ġie indikat erronjament mill-imputat appellat bħala 52/2013) ma pprova għal ebda *proviso* bħal ma sar fl-artikolu 63 tal-Att I tal-1992 dan ifisser li fil-każ tal-Avviż Legali 512/2010 kien effettivament hemm ħsieb kuntrarju.

13. Il-Qorti trid għalhekk tara qabel xejn jekk l-artikolu 12 imsemmi huwiex applikabbli għall-A.L. 512/2010. Din il-Qorti hi tal-fehma li l-fatt li fl-A.L. 512/2010 ma jinstabx *proviso* bħal dak li kien jeżisti fl-artikolu 63(2)(a) tal-Att I tal-1992 qabel ġie mħassar ma jurix "ħsieb kuntrarju" għal dak previst fl-artikolu 12. Dan għaliex dak previst fil-*proviso* tal-A.L. 512/2010 huwa sostanzjalment ukoll dak li hu previst b'mod aktar dettaljat fl-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni, li kien ser jibqa' fis-seħħ wara t-tħassir previst fl-istess Avviż Legali. Għalhekk jidher li hu l-każ li l-leġislatur kien tal-fehma li tenut kont tal-kontenut tiegħu l-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni kien suffiċjenti. Il-*proviso* għall-artikolu 63(2) jidher li ġie għalhekk ritenut superfluwu mill-leġislatur li għaldaqstant ħassru, u għall-istess raġuni daqstant superfluwu kien

ikun *proviso* fl-istess sens fl-A.L. 512/2010. Għalhekk, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa fl-A.L. 512/2010 fis-sens li proċeduri pendenti ma għandhomx jitkomplew din il-Qorti ma tistax tikkonkludi li l-A.L. 512/2010 juri ħsieb kuntrarju għal dak previst fl-artikolu 12 tal-Att dwar l-Interpretazzjoni, li din il-Qorti ssib għalhekk li hu applikabbli għall-fattispeċi tal-każ odjern.

14. Il-Qorti jibqalha tikkunsidra l-effett tal-applikazzjoni tal-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni għall-fatti tal-każ ta' llum. Kif ġia ġie rilevat, skont l-artikolu 12(1)(a) tal-Att imsemmi, t-tħassir ta' liġi m'għandux jerga jġib fis-seħħ xi ħaġa li ma tkunx fis-seħħ jew li ma tkunx teżisti fiż-żmien li fih iseħħ it-tħassir. Meta ħareġ l-A.L. 512/2010, it-Taqsima I tal-Kodiċi tal-Pulizija kienet ġia ġiet preċedentement imħassar bl-artikolu 63(2)(a) tal-Att I tal-1992. Għalhekk it-tħassir li sar b'effett tal-A.L. 512/2010 ma setax jerga jġib fis-seħħ it-Taqsima msemmija. B'danakollu, l-*proviso* tal-artikolu 63(2), li ġie mħassar bl-A.L. imsemmi, ħalla li jitkomplew proċedimenti dwar reat li kien sar kontra d-dispożizzjonijiet tat-Taqsima I msemmija bħallikieku d-dispożizzjonijiet ta' dik it-Taqsima kienu għadhom fis-seħħ. Għalhekk, tali proċedimenti, fosthom dawk odjerni kontra l-imputat appellat, ma jintlaqtux bit-tħassir tal-artikolu 63(2)(a) tal-Att I tal-1992 u dan skont il-paragrafu (b) tal-artikolu 12(1) tal-Att dwar l-Interpretazzjoni li jipprovdi li t-tħassir ma jolqotx it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma ġiet hekk imħassra jew xi ħaġa magħmula jew li tħalliet issir taħt il-liġi hekk imħassra.

15. Għalhekk l-appell tal-Avukat Ġenerali huwa fondat u ser jiġi milqugħ.

16. Fir-rikors tal-appell tiegħu l-Avukat Ġenerali qiegħed jitlob li fl-eventwalita' li l-appell tiegħu jiġi milqugħ din il-Qorti għandha tibgħat l-atti lura lill-ewwel Qorti sabiex tiddisponi mill-każ skont il-liġi sabiex l-appellat ma jiġix ipprivat mid-dritt tad-*doppio esame*. Din il-Qorti dan ma tistax tagħmlu f'dawk il-każijiet fejn il-liġi espressament tipprovdi li għandha tkun din il-Qorti stess li għandha

tgħaddi biex tiddeċiedi l-mertu tal-kawża¹. Il-każ odjern ma huwiex wieħed minn dawk il-każijiet. B' danakollu din il-Qorti hi ferm reluttanti li tibgħat lura l-atti tal-kawża lill-ewwel Qorti partikolarment meta l-kawża tkun, bħal fil-każ odjern, ġia ilha snin twal pendenti. Fil-każ odjern, iżda, din il-Qorti ma tistax tinjora l-fatt li l-liġi ma tipprovdix kif din il-Qorti għandha tiddisponi mill-każ fl-eventwalita' li tilqa' appell bħal dan, anqas tista' tinjora li hu l-apellant Avukat Ġenerali stess li qiegħed jagħmel it-talba għal daqshekk, fil-proċess ma jirriżultawx esibiti r-relazzjoni u l-provi miġbura mill-perit arkitett li x'aktarx jinsabu fi proċess ta' kawża oħra, li mill-atti jirriżulta kienet qed tinstema' flimkien mal-kawża odjerna, u l-ewwel Qorti ma ndirizzat xejn il-provi prodotti u l-mertu tal-każ u dan minħabba l-mod kif iddeċidiet il-kawża. F'dawn iċ-ċirkostanzi il-Qorti hi tal-fehma li jkun għaqli li t-talba tal-Avukat Ġenerali sabiex fiċ-ċirkostanzi partikolari ta' dan il-każ il-proċess jiġi rinviat lill-ewwel Qorti sabiex tiddisponi mill-mertu tal-akkużi għandha tintlaqa'.

Għall-motivi premessi l-Qorti tilqa' l-appell tal-Avukat Ġenerali, tħassar is-sentenza appellata u turrinvija l-atti tal-kawża lill-ewwel Qorti għall-kontinwazzjoni u deċiżjoni skont il-liġi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

¹ Ara art. 428(3)(5)(6) tal-Kodiċi Kriminali